

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2024-08-29

Diarienummer:
UBN-2024-05053

Handläggare:
Viktor Engström, Katarina Håkansson

Inriktningsbeslut om arbete mot problematisk skolfrånvaro

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** ställa sig bakom den inriktning som beskrivs i föredragningen för att i högre grad kunna bryta problematisk skolfrånvaro.

Ärendet

Sedan flera år har det centralt i utbildningsförvaltningen funnits koordinatörer som utgör stöd för skolornas arbete för att få tillbaka elever med hög frånvaro till undervisningen. Det har, bland annat utifrån granskning från Kommunrevisionen, framkommit ett behov av att genomlysas arbetet för att säkerställa att insatsen ger efterfrågade effekter. I nämndens verksamhetsplan för 2024 ges förvaltningen i uppdrag att se över närvarokoordinatorernas uppdrag för att under 2024 ytterligare stärka effektiviteten i arbetet för ökad skolnärvaro. Utvärderingen i sin helhet presenteras i bilagd rapport.

Som följd av utvärderingen föreslås en förändrad inriktning på arbetet så att det blir ett närmare operativt stöd till skolorna.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen. Förslaget till beslut har inga konsekvenser sett ur jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Konsekvenser för elever

Stöd i arbetet mot problematisk skolfrånvaro knyts närmare skolorna, vilket bedöms ge bättre förutsättningar att ge elever det stöd de behöver för att återgå till skolan.

Föredragning

Arbetsgruppen med närvarokoordinatorer är en tvärprofessionell arbetsgrupp med socionomer, speciallärare/specialpedagog samt lärare. Gruppen omfattar sju heltidstjänster.

Målgruppen är elever i problematisk skolfrånvaro som behöver mer stöd än vad som ryms inom skollagens uppdrag gällande anpassningar och särskilt stöd, ett stöd som kräver samordning. Elevens rektor gör ansökan om stödet från koordinatorerna. Innan ansökan görs ska skolan ha genomfört en utredning om upprepade eller längre frånvaro och ha påbörjat insatser för att bryta frånvaron. En anmälan ska också vara gjord till skolpliktsbevakningen.

Uppdraget för närvarokoordinatorerna utgår från 7 kap. 21 § skollagen:

"Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs".

Uppdraget riktar sig därmed både mot kommunal och fristående huvudman inom Uppsala kommun, såväl grundskola som gymnasieskola samt de anpassade skolformerna. Eleven ska vara folkbokförd i Uppsala kommun.

Närvarokoordinatorerna samarbetar med olika förvaltningar som socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen. Ett samarbete finns även med regionen (BUP och HAB) samt med andra kommuner.

Budgeten för närvarokoordinatorerna uppgår 2024 till 7 mnkr.

Utvärderingens resultat

Utvärderingen redovisas i sin helhet i bilagd rapport. Sammantaget visar utvärderingen att det finns olika förväntningar på koordinatorerna uppdrag från olika delar av verksamheten. Många rektorer menar också att det inte i första hand är det samordnande arbetet med andra aktörer som man behöver stöd i. Däremot behövs stöd i operativa insatser för att i högre grad lyckas bryta en elevs problematiska skolfrånvaro; ett ansvar som ligger hos rektor och huvudman och inte hos hemkommunen. Det finns också behov av att utveckla bättre indikatorer för att kunna bedöma effektiviteten i arbetet.

Ny inriktning

Utvärderingen visar alltså att det finns behov av ett närmare operativt stöd till skolorna i arbetet med att bryta frånvaro. Utbildningsförvaltningen föreslår att arbetet för ökad skolnärvaro ges en ny inriktning och en ny organisation för att bättre motsvara det behov av stöd som finns i skolformerna.

Fokus i arbetet flyttas från hemkommunens ansvar för samordning till skolornas och huvudmannens ansvar för operativa insatser för att bryta elevers frånvaro. För att lyckas i det arbetet behöver stödet till skolorna vara organiserat nära verksamheten.

Huvuddelen av resurserna för närvarokoordinatorerna knyts därför i budgeten för 2025 närmare huvudmannanivå.

- 5 mnkr tillförs grundbeloppen för grundskola. Kommunal grundskola kommer att, utifrån det som framkommit i utvärderingen, organisera för ett övergripande stöd till rektorer och skolor med operativa insatser för att bryta elevers frånvaro. Det kan exempelvis handla om funktioner som stöttar det operativa arbetet i insatser som är skolnärmande. Nämnden kommer att få en redovisning av arbetets närmare organisation. Fristående huvudmän ansvarar själva för hur arbetet organiseras i den egna verksamheten.
- 1 mnkr tillförs gymnasieskola på hemkommunnivå. Det innebär en förstärkning av samarbetet mellan gymnasieskolor och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) samt antagningen till introduktionsprogram för att på så sätt tidigt fånga upp och hitta alternativ för elever som har problematisk frånvaro.
- 1 mnkr tillförs skolpliktsbevakningen på hemkommunnivå. Det innebär en förstärkning av nuvarande funktion som kan stötta skolorna i det lagstadgade samordnande uppdraget på hemkommunnivå.

Fördelningen av resurser bygger på hur närvarokoordinatorernas arbete hittills har fördelats mellan skolformer och huvudmän.

Sammantaget kommer den beskrivna inriktningen att ge ett stöd som ligger närmare såväl elever som ansvariga i skolorna och att ge ett stöd som bättre motsvarar de behov som rektorer har uttryckt.

Ekonomiska konsekvenser

Resurser omfördelas inom förvaltningen, men den totala budgetomslutningen påverkas inte.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 29 augusti 2024
- Bilaga 1, Utvärdering av närvarokoordinatorers roll och arbetsprocesser

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Rapport
Utbildningsförvaltningen

Datum:
2024-08-21

Diarienummer:
NNN-20##-####

Handläggare:
Ulrika Nissemark, enhetschef Elevnära insatser

Slutrapport, utvärdering av uppdrag och arbetsprocesser för närvarokoordinatorer

Innehåll

Bakgrund	3
Genomförande av uppdraget	3
Nuvarande organisation och uppdrag	4
Statistik.....	5
Rektorers bedömning.....	6
Rektorers bedömning av insatsernas effekt.....	6
Rektorers bedömning av vilket stöd som behövs för att uppnå effekt	7
Analys utifrån punkterna ovan	8
Förbättringsåtgärder och förslag till ny arbetsgång som skickades ut på remiss	8
Sammanfattning av remissvar	10
Ledning kommunal grundskola	10
Ledning kommunal gymnasieskola	10
Närvarokoordinatorer	10
Slutsats	11
Bilaga 1. Förslag ny arbetsgång för Närvarokoordinatorerna	12
Bilaga 2. Förslag på exempellista.....	16
Bilaga 3. Arbetsgruppen	17
Bilaga 4. Förslag till uppdragsbeskrivning för närvarokoordinatorer.....	18

Bakgrund

Sedan flera år har det centralt i utbildningsförvaltningen funnits koordinatörer som utgör stöd för skolornas arbete för att få tillbaka elever med hög frånvaro till undervisningen. Det har framkommit ett behov av att genomlysas arbetet för att säkerställa att insatsen ger efterfrågade effekter och därför har utbildningsdirektören beslutat om en utvärdering.

Ansvar för uppdraget med utvärderingen gavs till avdelningen för Barn- och elevhälsa. Utvärderingen har genomförts i samarbete med avdelningarna Kommunal grundskola och Kommunal gymnasieskola och resulterat i denna rapport.

Följande ska enligt uppdraget redovisas:

- Nuvarande organisation och uppdrag
- Statistik som visar
 - Antal inkommande ärenden per år de senaste tre åren
 - Antal avslutade ärenden per år de senaste tre åren
 - Antal ärenden per år som avslutats för att eleven återgått till undervisning samt skäl för avslut i övriga ärenden
 - Genomsnittlig tid som ärenden är aktuella hos koordinatörerna
- Rektors bedömning av insatsernas effekt
- Rektors bedömning av vilket stöd som behövs för att uppnå effekt
- En analys utifrån punkterna ovan. Om analysen visar på behov av förbättringsåtgärder ska sådana åtgärder redovisas.

Genomförande av uppdraget

Utvärderingsuppdraget har genomförts av enhetschef för elevnära insatser tillika chef för närvarokoordinatorerna. Utvärderingen har genomförts med bred delaktighet från berörda, se **bilaga 3**.

Arbetet har genomförts i följande process:

- Möten och workshops för att samla in vilka förväntningar och behov som rektorer har samt hur man bedömer effektiviteten i det nuvarande arbetet.
- Rapport 1 färdigställs januari 2024. Här summerades behoven och bedömningarna som framkommit.
- Ytterligare workshops hålls mars 2024 för att stämma av den summerade bilden och få underlag för förbättringsförslag.
- Rapport 2 färdigställs i april 2024. I denna rapport presenterades förbättringsförslag, förslag till ny arbetsgång med mera.
- Rapporten med förbättringsförslagen remitteras till berörda.
- Slutrapporten med summering av remissvar och samlad bedömning färdigställs i maj 2024.

Nuvarande organisation och uppdrag

De inom utbildningsförvaltningen centralt anställda koordinatorena har under sina verksamma år benämnts på olika sätt; skolkoordinatorer, koordinatore för ökad skolnärvaro och närvarokoordinatorer. I detta dokument kommer koordinatorena att benämnas som närvarokoordinatorer eller koordinatore.

Uppdraget för närvarokoordinatorerna utgår från 7 kap. 21 § skollagen:

”Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs”.

Bestämmelse om utredning om frånvaro finns i 7 kap. 19 a § skollagen:

”Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan”.

”Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen”. *Lag (2018:1098)*

Uppdraget som utgår från hemkommunnivå riktar sig därmed både till den kommunala och den fristående huvudmannen inom lägeskommun Uppsala, såväl grundskola som gymnasieskola samt de anpassade skolformerna. Målgruppen är elever i problematisk skolfrånvaro som behöver mer stöd än vad som ryms inom skollagens uppdrag gällande anpassningar och särskilt stöd, ett stöd som kräver samordning. Eleven ska vara folkbokförd i Uppsala kommun. Elevens rektor gör ansökan om stödet. Innan ansökan görs ska skolan genomföra utredning om upprepade eller längre frånvaro, gjort en anmälan till skolplikten – allt enligt framarbetade rutiner – samt påbörjat insatser.

Koordinatorernas uppdrag utgår från en uppdragsbeskrivning samt en arbetsgång i fem olika steg.

Arbetsgruppen närvarokoordinatorer är en tvärprofessionell arbetsgrupp med socionomer, speciallärare/specialpedagog samt lärare. Uppdraget finansieras med 7 miljoner på helåret vilket ger en resurs om 700%.

En medarbetare har uppdraget som teamledare vilket innebär ärendefördelning, handledning av de övriga i arbetsgruppen samt övergripande ansvar för uppdraget – dock inte personalansvar.

Arbetsgruppen träffas för interna arbetsmöten tre timmar i veckan där ärendefördelning samt planering och uppföljning sker. Enhetschef deltar en timme varje vecka.

Riktlinjen är att varje koordinator (undantaget teamledare) hanterar cirka 15 pågående ärenden samtidigt och målsättningen är att ett ärende inte ska vara i mer än sex månader.

Inom den kommunala grundskolan har man valt att fördela närvarokoordinatorerna mot de fem olika verksamhetsområden som finns. Här ansvarar en närvarokoordinator mot respektive område vilket innebär att när en ansökan inkommer inom ett verksamhetsområde är det ansvarig närvarokoordinator som i första hand ansvarar för ärendet. Då det inkommer fler ärenden än vad koordinatorerna kan hantera samtidigt placeras ärenden i kö – kön hanteras i turordning – vilket kan göra att en ansvarig koordinator mot ett verksamhetsområde inte kan hantera alla ärenden utan att en annan koordinator går in i uppdraget.

Utifrån ovanstående finns även en koordinator med ansvar mot de fristående grundskolorna samt en koordinator ansvarig mot gymnasiet.

När rektor har gjort en anmälan om stöd registreras denna i DHS där den hanteras av teamledare. Teamledaren hanterar därefter ärendet genom att se över att samtlig dokumentation finns med och delar därefter ut ärendet till ansvariga koordinatörer. Koordinatörer påbörjar därefter arbetsgången i de fem olika stegen.

Närvarokoordinatorerna samarbetar med olika förvaltningar som socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen. Ett samarbete finns även med Region Uppsala (BUP och HAB) samt med övriga kommuner.

Statistik

I uppdraget har ingått att ta fram följande statistik:

- Statistik som visar
 1. Antal inkommande ärenden per år de senaste tre åren
 2. Antal avslutade ärenden per år de senaste tre åren
 3. Antal ärenden per år som avslutats för att eleven återgått till undervisning samt skäl för avslut i övriga ärenden
 4. Genomsnittlig tid som ärenden är aktuella hos koordinatorerna

Samtlig statistik förutom punkt nummer tre har gått att redovisa och finns i tabellen nedan. Punkt nummer tre har inte gått att redovisa utifrån att sådan dokumentation inte finns. Detta återkommer vi till under rubriken Förslag till förbättringsåtgärder.

2021	Kommunal	Fristående	Totalt	2022	Kommunal	Fristående	Totalt	2023 tom 14/11	Kommunal	Fristående	Totalt
	Pojke/ Flicka	Pojke/ Flicka			Pojke/ Flicka	Pojke/ Flicka			Pojke/ Flicka	Pojke/ Flicka	
GRSK	57/43	12/13		GRSK	57/53	9/16		GRSK	40/29	14/11	
GYM	4/0	0/0	129st	GYM	1/7	2/0	145st	GYM	4/4	1/0	103st
Avslutade ärenden			90 st	Avslutade ärenden			123st	Avslutade ärenden			109st
Genomsnittlig insattid			10 mån	Genomsnittlig insattid			9 mån	Genomsnittlig insattid			11 mån

Rektorers bedömning

Rektorers bedömning av insatsernas effekt

I arbetet med utvärderingen, både i arbetsgruppen från grundskolan och i arbetet med rektorer inom gymnasiet, framkommer att rektorerna anser att insatsen inte ger önskad effekt då det inte finns ett tydligt mål med insatsen och att det heller inte finns tydliga indikatorer för uppföljning. Rektorerna anger att de anser att uppdraget är otydligt och att de inte har tillräcklig kännedom om närvarokoordinatorernas arbete och arbetsgången för ärenden. Information om arbetet saknas vilket skapar olika förväntningar på uppdraget. Rektorerna uppger även att de inte upplever att det är det samordnande uppdraget som är det svåra i ärenden med elever i problematisk skolfrånvaro.

De uppföljande enkäterna som skickas ut till vårdnadshavare och skola efter avslutad insats visar en samstämmigt positiv bild i vad vårdnadshavare och skola upplever kring insatsen. Dock påpekar rektorerna att det är olika medarbetare på skolan som besvarar enkäten – det förekommer att rektorer inte har kännedom om att enkäten besvarats.

Rektorerna anser att insatsen ger effekt kring övergångsarbetet mellan grundskola och gymnasieskola och att insatsen ger effekt i skolans närvaroarbete. Rektorerna upplever att det finns en trygghet i att skolan får hjälp i dessa, inte allt för sällan, mycket svåra ärenden.

Orsakerna till att uppdraget är otydligt är oklara men när rektorerna skriver kring detta framkommer bland annat att det har varit bristfällig information, att det är få tillfällen att mötas – rektor och närvarokoordinator. Det framkommer också att det är en svårighet att skolan har sina egna rutiner och att koordinatörerna har sina – att de inte sammanfaller.

Rektorerna anger även att en bakomliggande orsak är att det är många elever som befinner sig i problematisk skolfrånvaro och att det blir svårt för skolan att avgöra

vilken elev som rektor ska ansöka om insats för. Många rektorer jobbar heller inte direkt i dessa operativa frågor vilket kan föranleda att rektorer inte skickar in ansökan i tid vilket i sin tur gör att insatsen fördröjs samt att rektor inte upplever sig insatt i ärendet.

Koordinatorerna får ofta en bra kontakt med vårdnadshavare och elev vilket kan förklaras med att koordinator har möjlighet att avsätta adekvat med tid för just relationsskapande – vilket skolan ofta inte har möjlighet till.

Rektorerna upplever att det finns många delar kring insatsen som behöver förtydligas och vidare förklaras.

- Hur många elever kommer tillbaka till studier/skolan med hjälp av närvarokoordinatorernas insats?
- Hur ser närvaron ut vid avslutad insats?
- Varför lyckas insatsen i vissa fall och inte i andra?
- Hur kan skolan samverka med koordinatorerna?
- Hur ska skolan sortera ut vilka elever som man ska ansöka om stöd för då det inte finns några tydliga ”mått” kring frånvaron.

Synpunkter från fristående verksamheters rektorer går i linje med de kommunala rektorernas inspel. De fristående verksamheterna är överlag nöjda med koordinatorernas insatser, dock framkommer, som från de kommunala verksamheterna, att tidsaspekten är svår då rektorer inte styr över avslutet samt att det behövs mer stöd i samverkan med andra aktörer.

Rektors bedömning av vilket stöd som behövs för att uppnå effekt

I den enkät som gymnasiets rektorer besvarade fanns följande fråga:

- Hur kan det centrala stödet för elever med den allra högsta frånvaron utvecklas för att möta behoven på den skola du ansvarar för?

Inom grundskolans kartläggning fanns en sammanställning med rubriken:

- Punkter som framkommit som önskemål från rektorer inom grundskolan gällande närvarokoordinatorernas uppdrag:

Utifrån detta följer en sammanställning:

Koordinatorernas arbetsprocess behöver gå snabbare för att få önskad effekt samt att koordinatorerna skulle behöva komma in tidigare i arbetet, kötiden skulle behöva kortas. Arbetet skulle behöva vara mer operativt för att insatsen skulle bli närmre eleven och för att lyckas med ett skolnärmande till exempel genom att vara ”bro-byggare”. Detta skulle ge mer stöd till både eleven och till skolan.

Koordinatorerna behöver vara mer kopplade till skolan, skolans elevhälsoteam och rektor, till exempel med kontinuerliga avstämningar. Det behövs även medverkan i skolans arbete med närvaro/frånvaro, till exempel i arbetet med analys till verksamhetsplanen. Koordinator skulle behöva finnas på plats i skolan på

regelbunden basis vilket skulle underlätta i kontakt, relation och förståelse för uppdraget – det skulle bli tydligare.

I det samordnande uppdraget behöver koordinator bli den sammanhållande faktorn och skulle då behöva bättre samtalsledarkompetens och medlingskompetens. Det skulle behövas en tydlig samtalsprocess då samtal/möten ofta hamnar i medling mellan skola, vårdnadshavare och elev.

Förvaltningen skulle behöva utreda om det finns möjlighet att organisera för en egen skolenhet för elever i problematisk skolfrånvaro.

Det skulle behövas ett närmre samarbete med Region Uppsala så att eleverna med psykisk ohälsa får hjälp i tid men även att koordinatören kan fungera som skolans förlängda arm. Detta nära samarbete skulle även behövas med socialförvaltningen – koordinatörerna ska inte ersätta socialtjänstens arbete.

Analys utifrån punkterna ovan

Det går inte att utvärdera effekten av uppdraget då det inte finns tydliga indikatorer att följa upp. Uppdraget är otydligt och det finns många olika uppfattningar om uppdragets genomförande.

Många rektorer uppger att det inte är det samordnade uppdraget som är det svåra i dessa ärenden och det efterfrågas ett mer operativt och nära stöd. Det finns även tidigare nämndbeslut kring att uppdraget ska vara mer operativt än vad som befintlig uppdragsbeskrivning förmedlar. Detta går att läsa i ”Projekt för ökad skolnärvaro, utveckling och förlängning” UBN-2019-9342.

Förbättringsåtgärder och förslag till ny arbetsgång som skickades ut på remiss

I rapport 2 summerades följande områden som behövde förtydligas i en ny arbetsgång i syfte att förbättra arbetet.

- Säkerställa att det finns mätbara indikatorer för uppdraget varav en indikator är ärenden per år som avslutats för att eleven återgått till undervisning samt skäl för avslut i övriga ärenden behöver redovisas.
- Att arbetsgången innehåller tydliga avstämningpunkter med rektor och elevhälsoteam. I dessa finns förtydliganden kring start och avslut av koordinators uppdrag.
- Tydliggöra vilka operativa insatser för skolnärmanden som kan bli aktuella.
- Enkätfrågorna efter avslutad insats ses över och förtydligas.
- Kartlägga och förtydliga samarbetet med andra aktörer så som Region Uppsala och socialförvaltningen.
- Se över och fastställa en mötesagenda för genomförandet av möten där koordinator är samtalsledare.
- Se över rutiner för dokumentation.
- Ta fram ett förslag kring NÄR ansökan om koordinatorsstöd ska göras.
- Plan för implementering av ny arbetsgång.

Det konstaterades behov av en ny arbetsgång och en ny uppdragsbeskrivning för närvarokoordinatorerna samt en exempellista på samordnande och operativa insatser. Förslaget på ny arbetsgång presenteras i **bilaga 1**. Följande punkter av förbättringsförslag har beaktats specifikt i arbetsgången:

- Att arbetsgången innehåller tydliga avstämningspunkter med rektor och elevhälsoteam. I dessa finns förtydliganden kring start och avslut av koordinators uppdrag.
- Tydliggöra vilka operativa insatser för skolnärmanden som kan bli aktuella.
- Ta fram ett förslag kring NÄR ansökan om koordinatorsstöd ska göras.
- Säkerställa att det finns mätbara indikatorer för uppdraget varav en indikator är ärenden per år som avslutats för att eleven återgått till undervisning samt skäl för avslut i övriga ärenden behöver redovisas.
- Kartlägga och förtydliga samarbetet med andra aktörer så som Region Uppsala och socialförvaltningen.
- Se över rutiner för dokumentation.

Utgångspunkten är att genomförandet sker på rektors uppdrag och från rektors inlämnade frånvaroutredning. För att säkerställa att skolan blir mer delaktiga i insatsen bedöms vikten av att uppdraget utgår från rektor mycket stor. Rektor är den som beslutar om att en elevs frånvaro ska utredas eller inte. Då kan frågan om vilka elever som rektor ska skicka in ansökan om besvaras med att det är de elever vars frånvaro ligger till grund för en utredning.

I **bilaga 2** finns en exempellista kring samordnande och operativa insatser som skulle kunna användas i samtalen mellan skolan och koordinatörerna.

Då förslaget på den nya arbetsgången innebär förändringar i arbetsordningen för närvarokoordinatorerna har även ett förslag på ny uppdragsbeskrivning framarbetats. Denna finns som **bilaga 4**.

Förslaget till den nya arbetsgången ger förutsättningar att kunna följa vilka insatser som ger effekt för att en elev återgår i närvaro. Här kan närvarokoordinatorerna följa ärendet med vilka insatser som görs, tidsperspektivet samt att de även kan göra jämförelser mellan de olika ärendena för vidare lärande och kompetensspridning kring målgruppen elever i problematisk skolfrånvaro. Detta arbete bör ske minst en gång varje år, där indikatorer som:

- Genomsnittlig tid som ärenden är aktuella hos närvarokoordinator per år
- Antal inkommande ärenden per år
- Antal avslutade ärenden per år
- Skäl till avslutat ärende
- Insatsernas effekt, operativa och eller samordnande
- Antal ärenden per år som avslutats för att eleven återgått till undervisning

Detta underlag ger förutsättningar för arbete med främjande och förebyggande arbetet inom de olika skolformerna samt inom central barn- och elevhälsa.

Gällande samarbete med övriga aktörer kommer även det att kunna följas i de olika ärendena i den nya arbetsgången då det blir tydligt om andra aktörer finns med. Detta ger god grund för vidare samarbete och tydliggörande med de andra aktörerna.

Sammanfattning av remissvar

Rapport 2 med förbättringsförslag och förslag till ny arbetsgång med mera, skickades på remiss den 3 april till samtliga i arbetsgruppen.

Kommunal grundskolas ledning, kommunal gymnasieskolas ledning, närvarokoordinatorerna har inkommit med remissvar och utifrån detta följer här en summering av dessa remissvar.

Ledning kommunal grundskola

I grundskolans svar finns nya förslag till utveckling av insatsen som tidigare inte har lyfts i arbetsprocessen. De önskar att koordinatorena kommer närmre sin verksamhet och har önskemål om att de finns operativt ute på skolorna en dag i veckan, att de ska hämta eleverna i hemmet - nya insatser som inte har framkommit i arbetet i WS. De har även som förslag att koordinatorena per automatik ska göra orosanmälningar när insatsen avslutas och det finns en oro för bristande föräldraskap. Det framkommer även önskemål kring att uppdraget ska varar främjande och förebyggande.

Grundskolan har även en fundering kring sina egna rutiner, att de inte följs av rektorerna och att den nya arbetsgången skulle kunna innebära att elever "missas". Utifrån detta önskar de att skolorna även ska få ansöka om stöd (enligt nuvarande förfarande) vilket då skulle innebära att det blir två vägar in till koordinatorena.

Grundskolan efterfrågar även metod för arbetet, vilket det upplever saknas i den nya arbetsgången. De uttrycker också en osäkerhet om resurserna kommer att vara tillräckliga i den nya arbetsgången samt att de i sitt svar ställer sig frågande till om det räcker med en förnyad arbetsgång för att effektivisera insatsen.

Grundskolan föreslår att den nya arbetsgången ska prövas under ett år och att därefter återigen utvärdera effekten av arbetet.

Ledning kommunal gymnasieskola

Gymnasiet önskar ett förtydligande kring hur insatsen startar inom gymnasiet då det inte finns någon skolpliktsbevakning som i grundskolans rutin blir starten av insatsen.

Gymnasiet skriver även in önskemål kring en liknande organisering av styrgrupper som mot grundskolan.

Närvarokoordinatorer

Koordinatorernas remissvar visar på många frågor och funderingar gällande den nya arbetsgången. De har frågor kring att insatsen ska bedrivas på uppdrag av rektor, hur kösituationen ska hanteras och hur resurserna ska räcka till.

De ställer sig även frågande till hur elevens och vårdnadshavarens perspektiv kommer att hanteras samt om uppdraget i vissa ärenden endast kommer att vara operativt. De saknar även en definition av skolnärvaro.

Närvarokoordinatorerna upplever att nuvarande arbetsgång harmonierar bättre med uppdraget enligt skollagen med tillägget att addera en regelbunden avstämning med elevhälsoteamet/rektor.

De upplever att detta är en större förändring i deras arbete vilket kräver en risk- och konsekvensanalys för vidare hantering. De ser sig idag arbeta i dialog med rektorer och inte på uppdrag av rektor.

Slutsats

De remissvar som inkommit påvisar en fortsatt otydlighet kring uppdragets syfte och genomförande, att det inte råder samsyn från de olika verksamheterna på uppdraget och dess genomförande. Svaren påvisar även att de finns önskemål kring uppdraget som inte är genomförbara.

Det påvisar en tydlig spretighet från de inkomna remissinstanserna.

Insatsen enligt skollagen kap 7 § 21 är organiserad på hemkommunsnivå, den operativa insatsen som finns med i uppdraget som även efterfrågas ligger enligt skollagen på huvudmannanivå.

Det finns delar i remissvaren som efterfrågar främjande och förebyggande insatser vilket inte är syftet med närvarokoordinatorernas nuvarande uppdrag.

Den forskning som finns kring elever i problematisk skolfrånvaro beskriver att det är de tidiga insatserna som ger störst effekt, att skolorna arbetar främjande och förebyggande, har ett tydligt arbete för tillgängliga lärmiljöer för alla elever och goda kunskaper kring NPF.

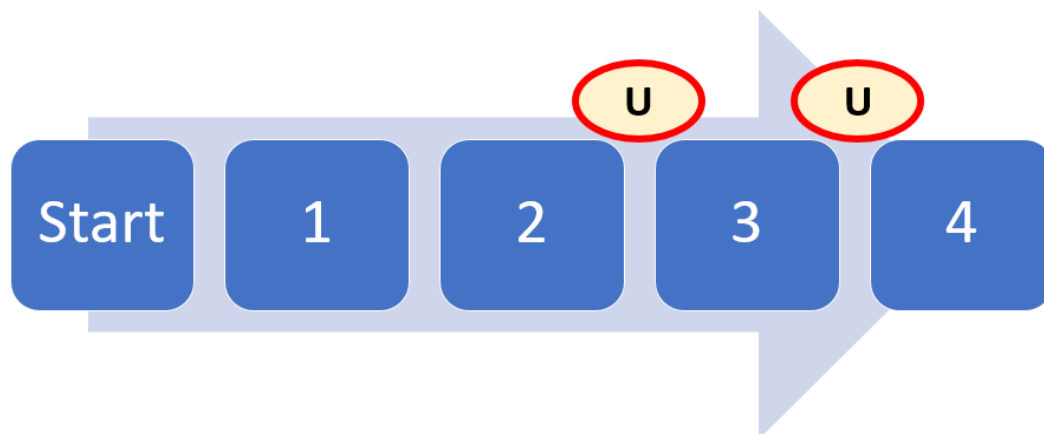
En förutsättning för fortsatt arbetet enligt ny arbetsgång hade varit att grundskolan och gymnasiet är överens om insatsens syfte och genomförande. Detta går inte att utläsa av de inkomna remissvaren.

Referenser:

[Problematiskskolfrånvaro/"hemmasittare" | Gillbergcentrum, Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)

[Problematiskskolfrånvaro – en forskningsöversikt | Elevhälsa \(tidskriftenelevhalsa.se\)](#)

Bilaga 1. Förslag ny arbetsgång för Närvarokoordinatorerna

Start

- Uppdraget utgår från utredning av frånvaro som rektor påbörjar enligt skollagen kap 7 §19 & kap 15 §16 och anmäler till Skolplikten för GRSK till samordnare för GYSK.
- Frånvaroutredning inkommer (efter ca 2-3 månader efter anmälan). Skolpliktsbevakning (grundskolan) och samordnare för Närvarokoordinatorerna (gymnasiet) får in utredningen och adderar närvarokoordinatorer.
- Nytt ärende delas ut till ansvarig koordinator.
- Koordinator tar kontakt med ansvarig rektor.
- Utifrån telefonkontakt med rektor klargörs om rektor önskar stöd (samordnande utifrån Skollagen kap 7 §21 och/eller operativt) eller inte.
- Önskar rektor stöd påbörjas arbetsgången, om inte avslutas ärendet.
- Närvarokoordinator arbetar på uppdrag av rektor både gällande samordnande och operativa insatser.

1

Mål: Skolnärvaro för eleven

När:

- Från första kontakt med rektor (som har tackat ja till insats) och inom två veckor.

Hur:

- Närvarokoordinator sätter sig in i ärendet, tar del av relevant information, och skapar en struktur för arbetet i samarbete med EHT och rektor.
- Möte med EHT på skola för att tydliggöra ansvarsfördelning utifrån ett skriftligt formulär, arbetsfördelning och uppdrag (operativ och/eller samordnande) klargörs och tidsätts. Se förslag på samordnande och operativa insatser på exempellista.
- Datum för uppföljningsmöte bestäms.
- Koordinator löser samtycke om fler aktörer finns inkopplade.
- Administration för Närvarokoordinator:
 - För in ärendet i dokumentet "ärendedokumentation" finns i Teams.
 - Påbörja tjänsteanteckningar (mall finns i Teams)
 - Vid samordnande stöd kontakta andra aktörer för informationsinhämtning.
 - Skanna in samtycket och skicka till samordnare som registrerar i PRN, behåll originalet själv under insatstiden.

2

Mål: Skolnärvaro för eleven

När:

- Från vecka 2 (steg 1) fram till uppföljningsmöte med EHT och rektor, ca 3-5 veckor.

Hur:

- Genomföra operativa och/eller samordnande insatser för skolnärmande.
- Skolnärmande insatser, operativa och/eller samordnande.
- Närvarokoordinator arbetar för ett fungerande samarbete mellan skola, elev och VH.
- Administration för Närvarokoordinator:
 - Uppföljning av beslutade operativa och/eller samordnande insatser-tjänsteanteckningar

U = Uppföljningsmöte

Möte med EHT och rektor för att klargöra:

- Nuläge?

- Närvaro?
- Fortsatta insatser?
- Nytt möte

Om Operativa och/eller samordnande insatser ger ej önskad effekt:

- Rektor beslutar om avslut av insats.

3

Mål: Skollnärvaro för eleven

När:

- Efter uppföljningsmöte med EHT och rektor fram till nästa uppföljningsmöte.

Hur:

- Genomföra operativa och/eller samordnande insatser för skollnärmande.
- Skollnärmande insatser, operativa och/eller samordnande.
- Närvarokoordinator arbetar för ett fungerande samarbete mellan skola, elev och VH.
- Administration för Närvarokoordinator:
 - Uppföljning av beslutade operativa och/eller samordnande insatser-tjänsteanteckningar

U = Uppföljningsmöte

Möte med EHT och rektor för att klargöra:

- Nuläge?
- Närvaro?
- Fortsatta insatser?
- Nytt möte

Om Operativa och/eller samordnande insatser ger ej önskad effekt:

- Rektor beslutar om avslut av insats.

4

Mål: Skollnärvaro för eleven

När:

- Efter uppföljningsmöte och eleven har närvaro i skolan.

Hur:

- Avslutningssamtal med rektor/EHT.

- Avslutande enkäter samt logga indikatorer.
- Administration för Närvarokoordinator:
 - Tjänsteanteckningar
 - Uppföljande enkäter
 - Avsluta ärendet

Bilaga 2. Förslag på exempellista

Förslag på samordnande insatser:

- Ta och ha kontakt med BUP och HAB
- Vara experter i möten med externa kontakter i samverkan även med VH
- Sammankalla till nätverksmöten
- Kontakt med myndigheter

Förslag på operativa insatser:

- Möta upp eleven utanför skolan
- Träna steg för steg mot skolan
- Följa med eleven till skolan
- Äta lunch med eleven på skolan
- Fika med eleven
- SMS-kontakt varje morgon med elev för att motiverande samtal
- Komma hem till eleven och skapa relation
- Vara brygga och i en övergångsperiod förmedla undervisningsmaterial
- Förberedelsearbete inför återgång till skola
- Stöd i övergång från grundskola till gymnasiet tex från litet sammanhang till stort sammanhang
- Närvarokoordinator är regelbundet på skolan för att skapa relation och skolnärmanden
- Bidra till samsyn om hur orosanmälningar kan stötta elev och VH.
- Söka kontakt och initiera (vid behov) med olika externa insatser tex BUP och HAB
- Inhämta information från eleven och vårdnadshavare

Bilaga 3. Arbetsgruppen

Kommunal grundskola:

Erik Ojala

Olof Oskarsson

Karen Natvig

Helena Karlsson

Gabriella Ekström

Ulrika Mattsson

Gunilla Nauwerck

Stefan Jakobsson

Karin Sandberg

Kommunal gymnasieskola:

Cecilia Fernvall

Jeanette Fry

Pernilla Liljas

Emma Ågren

Barn och elevhälsa:

Tove Tjernkvist

Maria Bernström

Håkan Skytt

Kristine Pettersson

Viktor Engström

Per Åström

Birgitta Thordstein

Anders Olsson

Ulrika Nissemark

Fristående verksamheter:

Sanna Vingren, representant för fristående gymnasieskolor

Jacobina Silén, representant fristående grundskolor

Bilaga 4. Förslag till uppdragsbeskrivning för närvarokoordinatorer

Övergripande beskrivning av tjänsten, syfte:

Uppdraget som Närvarokoordinator syftar till att arbeta på uppdrag av rektor med de elever som befinner sig i problematiska skolfrånvaro där rektor, enligt skollagen 7 kap 19 §, har startat och genomfört en frånvaroutredning. Rektor har vidare tackat ja till operativ och eller samordnande insats från närvarokoordinator.

Målet är att genom samordnande och/eller operativa insatser återfå eleven i skolnärvaro. Uppdraget utgår från skollagen 7 kap 21 § ”Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 7 kap 19 a § vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs”.

Ansvar och befogenheter

Att i enlighet med skollagen 7 kap 21 § ansvara för samordning för elever vilka har enligt skollagen 7 kap 19 § genomgått en frånvaroutredning och befinner sig i en problematisk skolfrånvaro på hemkommunnivå, dvs att arbeta både mot den kommunala huvudmannen och mot den fristående huvudmannen.

Huvudsakliga arbetsuppgifter

Individnivå

Koordinatorerna arbetar operativt och eller samordnande för att öka elevens skolnärvaro. Då koordinator arbetar på rektors uppdrag planeras och bestäms alltid insatserna i tillsammans med rektor och EHT där förslag på insatser finns i en framarbetad exempellista.

Samordnande insatser, exempelvis

- Förbereda, genomföra och följa upp möten (samverkansmöten) mellan olika aktörer.
- Samordna befintliga insatser mellan olika aktörer under förutsättningar att vårdnadshavare och/eller elev givit sitt samtycke.

Operativa insatser, exempelvis:

- Skapa en överblick kring elevens situation genom att ta del av dokument, utredningar och information från elev, vårdnadshavare, skola och andra aktörer.
- Bidra med kunskap och erfarenhet kring målgruppen för att hitta lösningar och vägar mot ett skolnärmande för eleven.
- I vissa fall genomföra delar av frånvarokartläggning.
- Delta i olika möten som EHT, EHM och arbetslagsmöten.
- Vara drivande i att fattade beslut följs och genomförs av olika aktörer.
- Informera om och initiera kontakter med nya aktörer om behov föreligger.
- Utifrån elevens behov utföra operativa insatser, utifrån exempellista, med syfte att gynna ett skolnärmande/öka närvaron.
- Utifrån elevens behov vara delaktiga vid övergångar mellan skolor och skolformer.

- Genomföra och sammanställa enkäter på avslutade ärenden

Organisationsnivå och Gruppnivå (arbetet med elever i problematisk skolfrånvaro)

- Sammanställa statistik på inkomna och avslutade ärenden.
- Utifrån genomförda ärenden i systematiskt kvalitetsarbete analysera de olika insatserna. Sammanställa utifrån indikatorerna vilka insatser som gett effekt och inte. I detta även ge förslag kring det främjande och förebyggande arbetet gällande elever i problematisk skolfrånvaro.
- Vid behov på hemkommunsnivå bidra med råd och stöd till skolor kring arbetet med problematisk skolfrånvaro, tex via öppna teamträffar.
- Vid behov bidra med råd och stöd till skolor gällande rutiner kring skolans arbete med frånvaro/närvaro. Detta kan göras bland annat i kommunal grundskola genom samarbete med elevhälsoutvecklare och verksamhetsområdeschefer.
- Vara uppdaterad kring sammanställd tillgänglig frånvarostatistik (kommunal huvudman).
- Samverka med andra aktörer (ex. regionen, socialförvaltning, VoF) för att utveckla samarbete och kunskap kring problematisk skolfrånvaro.